

УДК 619:615.37: 636.92

ІМУНОБІОЛОГІЧНІ ПРЕПАРАТИ ДЛЯ СПЕЦИФІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ МІКСОМАТОЗУ І ВІРУСНОЇ ГЕМОРАГІЧНОЇ ХВОРОБИ КРОЛІВ

Франчук-Крива Л. О., Кривий М. Ф.

Одеський державний аграрний університет

Стаття присвячена дослідженню ринку вакцинних препаратів для кролів і, зокрема, препаратів для імунопрофілактики міксоматозу і вірусної геморагічної хвороби, які зареєстровані в Україні. Визначено, що вакцини для кролів складають 1,61 % від загальної кількості імунобіологічних препаратів на вітчизняному фармацевтичному ринку. Відмічено, що у структурі асортименту переважають вакцини вітчизняного виробництва – 60,0 %. Об'єм імпортованих вакцин для кролів складає 40,0 % та представлений чеською компанією АТ «Біовета».

Ключові слова: кролі, профілактика, вакцини, геморагічна хвороба, міксоматоз

Вступ. За останні роки виробництво крільчатини в Україні має чітко виражену тенденцію до зростання. Як повідомляє Держстат, кількість дорослого поголів'я кролів в Україні у 2018 р. досягло 4773,3 тисяч голів. Лідерами за кількістю поголів'я кролів в усіх категоріях господарств є Київська, Одеська, Вінницька і Житомирська області. При цьому 97 % ринку кролятини залишається зосередженим саме в малих особистих селянських господарствах. Нехтування населенням зоогігієнічних вимог вирощування кролів, ветеринарно-санітарних правил і планів профілактично-оздоровчих заходів неодмінно стає причиною значного поширення інфекційних та інвазійних хвороб і високої смертності серед кролепоголів'я [1–5].

Досить напруженою залишається епізоотична ситуація щодо геморагічної хвороби кролів, міксоматозу і еймеріозу [1, 2, 6, 8].

В системі протиепізоотичних заходів відносно вірусних інфекційних хвороб провідна роль належить активній імунізації сприйнятливого поголів'я [2, 7]. З кожним роком арсенал вакцин на ветеринарному фармацевтичному ринку розширюється, що є пріоритетним напрямом і потребує детального аналізу.

Матеріали та методи дослідження. Метою роботи було дослідження ринку вакцинних препаратів для кролів і, зокрема, препаратів для імунопрофілактики міксоматозу і вірусної геморагічної хвороби кролів, які зареєстровані в Україні. Вивчення асортименту імунобіологічних препаратів проводили шляхом аналізу офіційних інформаційних джерел [4]. Під час дослідження використано статистичний, порівняльний та аналітичний методи аналізу.

Результати досліджень. На ветеринарному фармацевтичному ринку України станом на 01.01.2019 р. зареєстровано 623 імунологічних препарати з діючими реєстраційними посвідченнями [4]. Асортимент вакцинних препаратів для кролів включав 10 торгових найменувань (ТН), що становило 1,61 % від загальної кількості. З них 80,0 % вакцин – проти окремих хвороб кролів. Імунобіологічні препарати проти окремих хвороб кролів представлені

вакцинами проти пастерельозу – 10,0 %, вірусної геморагічної хвороби – 40,0 %, міксоматозу – 30,0 %.

Натомість, частка комплексних вакцин становила 20,0 %. Увесь асортимент комплексних імунобіологічних препаратів для кролів займали двохвалентні асоційовані вакцини, а саме вакцинні препарати проти геморагічної хвороби та міксоматозу.

Загалом, 60,0 % вакцин для кролів були вітчизняного виробництва і лише 40,0 % – вироблялись за кордоном. Випуск вітчизняних вакцин забезпечується трьома виробниками – Сумською та Херсонською державними біофабриками і ТОВ «БІОТЕСТЛАБ». Лідируючу позицію серед вітчизняних виробників займає ТОВ «БІОТЕСТЛАБ» – 50,0 % вакцин.

Таблиця 1

Перелік імунобіологічних препаратів для специфічної профілактики інфекційних хвороб кролів

№ з/п	Найменування	Виробник	Країна	Форма випуску
1.	Пазорін-Оль, Pasorin OI – вакцина інактивована проти пастерельозу кролів.	Акціонерне товариство "Біовета"	Чехія	емульсія
2.	Вакцина проти вірусної геморагічної хвороби кролів тканинна інактивована гідроокисалюмінієва	Державне підприємство "Сумська біологічна фабрика"	Україна	суспензія
3.	Міксовак	Державне підприємство "Сумська біологічна фабрика"	Україна	ліофілізат і розчинник
4.	ЛАПІМУН ГЕМІКС, LAPIMUN GEMIX – вакцина проти геморагічної хвороби та міксоматозу кролів	ТОВ "БІОТЕСТЛАБ"	Україна	суспензія і ліофілізат
5.	Вакцина проти вірусної геморагічної хвороби кролів тканинна інактивована гідроокисалюмінієва	Херсонське державне підприємство – біологічна фабрика	Україна	суспензія
6.	LAPIMUN MIX, ЛАПІМУН МІКС – вакцина проти міксоматозу кролів, жива	ТОВ "БІОТЕСТЛАБ"	Україна	ліофілізат
7.	Песторін Мормікс, Pestorin Mormux – вакцина комбінована проти вірусної геморагічної хвороби та міксоматозу кролів	Акціонерне товариство "Біовета"	Чехія	суспензія і ліофілізат
8.	Песторін, Pestorin – вакцина інактивована проти вірусної геморагічної хвороби кролів	Акціонерне товариство "Біовета"	Чехія	суспензія
9.	Міксорен, Мухоген – вакцина жива проти міксоматозу кролів	Акціонерне товариство "Біовета"	Чехія	ліофілізат і розчинник
10.	LAPIMUN GEM, ЛАПІМУН ГЕМ – вакцина проти геморагічної хвороби кролів, інактивована.	ТОВ "БІОТЕСТЛАБ"	Україна	суспензія

Імпортовані вакцинні препарати для кролів надходять з Чехії та представлені компанією АТ «Біовета» (табл. 1).

Спектр вакцин для кролів представлений у таких формах як суспензія – 60,0 %, ліофілізат – 50,0 %, емульсія – 10,0 %.

У формі емульсії виробляється вакцина чеської компанії АТ «Біовета» «Пазорін-Оль» (*Pasorin-Ol*) – інактивована вакцина проти пастерельозу кролів.

Також окремі вакцинні препарати (вакцини проти вірусної геморагічної хвороби та міксоматозу кролів «Песторін Мормікс» та «Лапімун Гемікс») випускаються на ринку у двох формах – у вигляді суспензії з ліофілізатом (табл. 1).

Згідно до інструкції, вакцини проти вірусної геморагічної хвороби та міксоматозу кролів «Лапімун Гемікс» (ТОВ "БІОТЕСТЛАБ") містять два компоненти з рівною кількістю доз: суспензію інактивованого збудника геморагічної хвороби кролів, штам БГ-04 (в якості розчинника для ліофілізату) та власне ліофілізат вакцинного вірусу міксоматозу кролів, штам «MAV / RK-13/20». Вакцинують поголів'я кролів при загрозі раннього інфікування з 4-х тижневого віку, з ревакцинацією у віці 4 місяці.

Вакцина «Песторін Мормікс» (АТ "Біовета", Чехія) також є двохкомпонентною і містить інактивований вірус геморагічної хвороби кролів (штам САМР V-351) та живий атенуйований вірус міксоматозу кролів, штам САМР V-319. Вакцинація з використанням препарату «Песторін Мормікс» може проводитися кролям у віці від 6-ти тижнів, з подальшою повторною вакцинацією через 4 тижні.

Висновки.

1. Вакцини для кролів складають 1,61 % від загальної кількості від всіх імунобіологічних препаратів для тварин і птиці на вітчизняному фармацевтичному ринку.

2. У структурі асортименту переважають вакцини вітчизняного виробництва – 60,0 %.

3. Випуск вітчизняних вакцин забезпечується трьома виробниками – Сумською та Херсонською державними біофабриками та ТОВ «БІОТЕСТЛАБ».

4. Об'єм імпортованих вакцин для кролів складає 40,0 % та представлений чеською компанією АТ «Біовета».

Список літератури.

1. Корнієнко Л. Є. Вірусна геморагічна хвороба кроликів / Л. Є. Корнієнко, В. П. Главацький, Б. М. Ярчук та ін. Біла Церква, 2001. 60 с.

2. Кос'янчук Н. І. Профілактика міксоматозу кролів Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С. З. Гжицького, 2017, т. 19, № 73. С. 145–148.

3. Ринок м'яса. Кролики – це не тільки цінне хутро. 10 листопада 2015 р. «Мій бізнес» <https://msb.aval.ua/news/?id=24958> (Назва з екрану).

4. Сайт Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. Список зареєстрованих ветеринарних препаратів (ветеринарні імунобіологічні засоби), 2019. – URL: <http://www.consumer.gov.ua/ContentPages/Reestri/38/> (Назва з екрану).

5. Сайт Державної служби статистики України 2019. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Назва з екрану).

6. Франчук Л. О. Еймеріоз кролів (поширення, патогенез, лікування) : дис. ... канд. вет. наук: 16.00.11 / Л. О. Франчук. Київ, 2015. 195 с.

7. Эффективное кролиководство: учеб. пособие / В. И. Комлацкий, С. В. Логинов, Г. В. Комлацкий, Я. А. Игнатенко // Краснодар: КубГАУ, 2013. С. 11.

8. Kerr P. J. Myxomatosis in Australia and Europe: a model for emerging infectious diseases / Antiviral Res. 2012. Vol. 93 (3). P. 387–415.

ИММУНОБИОЛОГИЧЕСКИЕ ПРЕПАРАТЫ ДЛЯ СПЕЦИФИЧЕСКОЙ ПРОФИЛАКТИКИ МИКСОМАТОЗА И ВИРУСНОЙ ГЕМОРРАГИЧЕСКОЙ БОЛЕЗНИ КРОЛИКОВ

Франчук-Кривая Л. А., Кривой Н. Ф.

Статья посвящена исследованию рынка вакцинных препаратов для кроликов и, в частности, препаратов для иммунопрофилактики миксоматоза и вирусной геморрагической болезни, которые зарегистрированы в Украине. Определено, что вакцины для кроликов составляют 1,61 % от общего количества иммунобиологических препаратов на отечественном фармацевтическом рынке. Отмечено, что в структуре ассортимента преобладают вакцины отечественного производства – 60,0 %. Объем импортируемых вакцин для кроликов составляет 40,0 % и представлен чешской компанией АО «БИОВЕТА».

Спектр вакцин для кроликов представлен в таких формах как суспензия – 60,0 %, лиофилизат – 50,0 %, эмульсия – 10,0 %.

Ключевые слова: кролики, профилактика, вакцины, геморрагическая болезнь, миксоматоз.

IMMUNOBIOLOGICAL PREPARATIONS FOR SPECIFIC PREVENTION OF MYXOMATOSIS AND VIRAL HEMORAGIC RABBITS DISEASES

Franchuk-Kryva L. O., Kryvyi M. F.

The article is devoted to the research of market vaccines for rabbits and, in particular, preparations for immunoprophylaxis of myxomatosis and viral hemorrhagic diseases registered in Ukraine. It was determined that vaccines for rabbits account for 1.61 % of the total number of immunobiological preparations in the domestic pharmaceutical market. It was noted that in the assortment structure, domestic vaccines prevail – 60.0 %. The volume of imported vaccines for rabbits is 40.0 % and is represented by the Czech company JSC "Bioveta." The spectrum of rabbits vaccines is presented in such forms as suspension – 60.0 %, lyophilisate – 50.0 %, emulsion – 10.0 %.

Keywords: rabbits, prophylaxis, vaccines, hemorrhagic disease, myxomatosis.